

Моніторинг як механізм управління якістю електротехнічної підготовки передбачає визначення результату навчання та його корекцію відповідно до встановленого еталону засвоєння, вираженого в конкретних знаннях та вміннях, яких студенти набули у процесі вивчення навчального матеріалу.

Узагальнення напрацювань дослідників – П.В. Дмитренка, О.І. Локшиної, Т.О. Лукіної, О.М. Майорова, В.Г. Попова – дозволило нам встановити головні етапи технології моніторингу електротехнічної підготовки майбутніх вчителів технологій:

- виділення еталонів засвоєння навчального матеріалу, що встановлені Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України;
- підбір контролюючих засобів для діагностики набутих знань та вмінь;
- визначення рівня засвоєння навчального матеріалу студентом;
- корекція засвоєного матеріалу студентів викладачем.

Найважливішим та найскладнішим етапом є підбір форм організації перевірки знань студентів. В сучасних вищих навчальних закладах використовують індивідуальну, групову та фронтальну перевірки, самоконтроль, рейтингову систему [1], що являють собою форми моніторингу. В. Сластьонін та більшість науковців виокремлюють такі методи моніторингу якості електротехнічної підготовки студентів: письмовий, графічний, практичний, програмований, тестовий.

Перелічені методи діагностики якості електротехнічної підготовки студентів мають свої переваги та недоліки. Саме тому останнім часом переважна більшість педагогів-науковців застосовують педагогічне тестування, що дозволяє помітно підвищити детальність та точність оцінювання результатів навчальної діяльності та забезпечує об'єктивність оцінювання. Ми можемо додати, що всі завдання, будучи попередньо ретельно обдумані та експериментально перевірені, розкривають у своїй сукупності за максимально короткий час та в компактній лаконічній і конкретній формі якості студента – його знання, розуміння, вміння та навички з навчальної дисципліни. В цьому контексті тест перевищує будь-який інший метод моніторингу якості знань.

Засоби моніторингу допомагають визначити етап в русі студента до досягнення мети та корегувати за необхідності його просування від незнання до знань на всіх стадіях навчального процесу з електротехніки. Саме тому ми розглядаємо моніторинг як основний механізм підвищення якості електротехнічної підготовки майбутніх вчителів технологій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бродський Я. С., Павлов О. Л. Формування стандарту освітньої галузі на основі моніторингових досліджень // Тези доповідей / Міжнародної науково-практичної конференції «Вимірювання навчальних досягнень школярів і студентів: гуманістичні, методологічні, технологічні аспекти». – Харків: ХДПУ. – 2003. С. 18-19.
2. Дмитренко П. В. Моніторинг і управління якістю освіти у педагогічних університетах / П. В. Дмитренко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії і перспективи. Випуск 7: збірник наукових праць / [за ред. П. В. Дмитренка, В. Д. Сиротюка]. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – 203 с. – С. 3-10.
3. Дмитренко П. В. Моніторинг як механізм управління якістю освіти / П. В. Дмитренко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова : збірник наукових праць. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 11 / [за ред. П. В. Дмитренка, В. Д. Сиротюка]. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – 357 с. – С. 3 – 11.
4. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика: збірник / Т. О. Лукіна, О. О. Патрикєва. – К. : Плеяди, 2005. – 112с.
5. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи: Посібник / Заг. ред. О. І. Локшиної – К. : «К.І.С.», 2004. – 128 с.
6. Майоров А. Н. Мониторинг в образовании / Алексей Николаевич Майоров. – СПб. : Изд-во Образование-культура, 1998. – 344 с.

УДК 378.1:37.01342

Міхєєва О.Ю.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ПРИЙОМНИМИ СІМ'ЯМИ

Анотація:

В статті раскрыто понятие социально-педагогические условия и охарактеризовано их влияние на подготовку социальных педагогов к работе с приемными семьями.

Визначення соціально-педагогічних умов підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями потребує уточнення понять «умови» та «соціально-педагогічні умови».

У словнику російської мови С. Ожегов визначає «умови» з декількох боків, зокрема як «обставини; правила; обстановку, в якій щось відбувається; вимоги, від яких потрібно відштовхуватись» [5, с. 821].

Характеристика поняття «соціально-педагогічні умови» показали, що цю категорію охарактеризували і обґрунтовували науковці К. Дубич [2], О. Гура [1], Н. Житнік [3], М. Зверева [4, с. 29–32], В. Стасюк [6].

К. Дубич розглядаючи поняття «соціально-педагогічні умови» визначає його як сукупність взаємообумовлених заходів педагогічного процесу, які забезпечують досягнення конкретної мети [2, с. 79]. Автор пропонує цілий комплекс умов та вважає, що вони підвищують ефективність функціонування соціокультурного простору вищого навчального закладу та сприяють особистісно-орієнтованому вихованню студентів, розвитку їх індивідуальності. До таких умов науковець відносить: культивування загальнолюдських цінностей і гуманних відносин за допомогою збереження і примноження традицій життєдіяльності колективу, підтримку «естетичного» у матеріальній і духовній сфері на основі визнання самотності і самоцінності кожного студента і викладача, надання студентові свободи у виборі місця, ролі і ступеня участі у виховних справах з урахуванням інтересів і самооцінки здібностей і можливостей студента [2, с. 80].

Науковець О. Гура, дане поняття розглядає на прикладі децентрації (властивостей, професійних якостей особистості). Автор виділяє наявність рефлексивного управління, як соціально-педагогічну умову що включає в себе самоконтроль,

самоуправління власними стратегіями професійних відносин, самооцінку та самокорекцію професійних якостей. Крім того, значну роль відіграє фактор професійної спрямованості студента, його мотивації до професійної діяльності. Ефективною соціально-педагогічною умовою, на думку автора, є реалізація особистісного підходу як базової ціннісної орієнтації, яка визначає стратегію взаємодії викладача та студента. На основі гуманістичної спрямованості має здійснюватись і взаємодія з клієнтом, ефективність залежить від взаєморозуміння [1].

Реалізація змісту освіти; методичне забезпечення навчально-виховного процесу; впровадження інноваційних навчальних технологій; забезпечення особисто-орієнтованого підходу в організації навчання; стан виховної роботи у вищій школі; професійну майстерність викладачів, саме такі соціально-педагогічні умови визначає Н. Житнік[3].

М. Зверева визначає «умови», як змістову характеристику компонентів всієї педагогічної системи (зміст, методи, форми, засоби, особливості взаємодії учасників педагогічного процесу тощо) [4, с.29–32].

В. Стасюк соціально-педагогічні умови професійної підготовки визначає як обставини, від яких залежить цілісний педагогічний процес підготовки фахівців, що характеризується активністю особистості та групою людей. Серед таких умов науковець визначає: організацію і спрямування педагогічного процесу на формування та розвиток професійної готовності; застосування особистісно-орієнтованого підходу і створення особистісно-орієнтованих взаємовідносин; ліквідація дублювання змісту навчання, шляхом удосконалення та максимального розвитку міжпредметних зв'язків; використання віртуальних методів навчання із застосуванням інформаційних технологій [6].

Вище наведені визначення дають можливість дійти узагальненого визначення, що «соціально-педагогічні умови» – це положення, що забезпечують процес формування знань, умінь і навичок.

Соціально-педагогічні умови підвищення ефективності підготовки студентів, що навчаються за спеціальністю «Соціальна педагогіка» до роботи з прийомними сім'ями ми визначаємо як комплекс ресурсів навчально-виховного процесу та індивідуально-особистісних резервів студента, від реалізації яких залежить формування професійної готовності майбутнього фахівця до роботи з прийомними сім'ями.

Водночас ми усвідомлюємо, що процес підготовки соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями має свої специфічні характеристики. Комплекс та набуття студентами теоретичних знань, практичних умінь і навичок є визначальним у процесі підготовки і формуванні готовності майбутніх соціальних педагогів до майбутньої професійної діяльності.

Узагальнення теоретичних підходів до визначення та характеристики поняття «соціально – педагогічні умови», а також узагальнення результатів констатувального етапу експерименту дозволило нам визначити та обґрунтувати зміст соціально-педагогічних умов підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями.

Результати аналізу змісту освітньо-професійної програми підготовки соціальних педагогів у контексті підготовки до роботи з прийомними сім'ями підтвердили необхідність введення в навчальні програми окремих фахових дисциплін спеціальних тем лекцій, семінарських та практичних занять, які б доповнювали зміст питаннями, що спрямовані на підготовку майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями. Саме ці результати констатувального експерименту дозволили нам визначити першу педагогічну умову доповнення змісту фахових дисциплін у контексті підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями.

Реалізація даної умови передбачає можливість змістового оновлення і вдосконалення програм та методичного наповнення таких фахових дисциплін, як: «Соціальна педагогіка»; «Технології соціально-педагогічної діяльності», «Основи соціально-правового захисту особистості», «Педагогіка сімейного виховання», «Соціально-педагогічна робота з різними групами клієнтів».

Аналіз результатів стану підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями дозволив нам визначити наступною важливою умовою *впровадження спеціалізованого курсу «Соціальний супровід прийомних сімей»*. Навчальний курс сприятиме засвоєнню студентами теоретичних знань з проблем створення та функціонування прийомних сімей, формуванню практичних умінь щодо роботи з прийомними сім'ями та здійснення соціального супроводу.

Завданнями курсу передбачено: формувати мотивацію студентів до оволодіння знаннями, вміннями і навичками роботи з прийомними сім'ями; сприяти розвитку особистісних якостей, необхідних для успішної роботи з даною категорією клієнтів, засвоєнню студентами обсягу теоретичних знань, щодо змісту роботи з прийомними сім'ями, етапами створення та функціонування прийомних сімей; навчити застосовувати техніки і прийоми по роботі з кандидатами у прийомні батьки, прийомними батьками, прийомними дітьми; формувати у майбутніх фахівців готовність до здійснення соціального супроводження.

Зміст курсу відображено у навчально-методичному комплексі, що містить: пояснювальну записку, програму курсу, тематичний план з розподілом годин, плани лекцій, семінарських, практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи, критерії оцінки, контрольні завдання, питання до іспиту, список основної та допоміжної літератури.

Процес підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями буде успішним за умови формування практичних умінь і навичок. Тому наступною педагогічною умовою підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями є *формування умінь і навичок роботи з прийомними сім'ями під час практичних занять, та професійної практики*.

Практичні заняття курсу доцільно наповнити практичними вправами, що сприятимуть розвитку практичних умінь по створенню та забезпеченню функціонування прийомних сімей; складання плану попередньої роботи з кандидатами у прийомні батьки, розробка програми і плану вивчення мотивів створення прийомної, моделювання причин поведінки дитини-сироти та кровно родинних дітей, опис доцільності застосування форм і методів роботи з прийомними сім'ями, прийомними дітьми, розробка методичних рекомендацій. Крім того програму практичних занять можна доповнити різними видами імітацій та проблемних ситуацій щодо консультативного діалогу з кандидатами у прийомні батьки, доцільності використання конкретних технік і прийомів. Це сприятиме формуванню у студентів умінь моделювати різні ситуації, аналізувати їх, передбачати результати і визначати ефективність проведеної роботи. Важливо розкрити також особливості проведення рекламно-інформаційних кампаній щодо поширення сімейних форм опіки, особливості створення та функціонування прийомних сімей та здійснення соціального супроводження.

У процесі формування практичних умінь необхідно враховувати індивідуальні особливості студентів, їх можливості, особливості навчання. Важливим аспектом є формування мотивації студентів, роз'яснення перспективних можливостей професійного і особистісного зростання. Кожний вид фахової практики має передбачати змістовні і цільові характеристики підготовки до роботи з прийомними сім'ями та містити професійні завдання стосовно набуття вмінь і навичок по роботі з прийомними сім'ями.

Таким чином, нами визначено та обґрунтовано сутність соціально-педагогічних умов підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомними сім'ями. До таких умов ми відносимо:

- доповнення змісту фахових дисциплін у контексті підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з прийомним сім'ями;
- впровадження спеціалізованого курсу «Соціальний супровід прийомних сімей»;
- формування навичок і вмінь по роботі з прийомним сім'ями під час практичних занять та професійної практики;
- удосконалення програми практик та доповнення відповідними завданнями.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гура О. І. Педагогічні умови формування професійних комунікативних якостей соціального педагога: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Гура Олександр Іванович. – Х., 2000. – 229 с
2. Дубич К. В. Особистісно орієнтоване виховання студентів в умовах соціокультурного середовища вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Дубич Клавдія Василівна. – Рівне, 2007. – 267 с., с.80
3. Житник Н. В. Організаційно-педагогічні умови підготовки бакалаврів економіки у коледжі II рівня акредитації: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Житник Ніна Василівна. – Кривий Ріг, 2002. – 233 с
4. Зверева М. В. О понятии "дидактические условия" / М. В. Зверева // Новые исследования в педагогических науках : сб. ст. / [под ред. В. С. Самойлова]. – М. : Педагогика, 1987. – Вып. 1. – С. 29–32
5. Ожегов С. И. Словарь русского языка: ок. 60 000 слов / Сергей Иванович Ожегов ; под ред. Л. И. Скворцова. – 25-е изд., испр. и доп. – М. : Мир и образование, 2006. – 976 с., с. 821
6. Стасюк В. Д. Педагогічні умови професійної підготовки майбутніх економістів у комплексі "школа-вищий заклад освіти": дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Стасюк Варвара Дмитрівна. – Одеса, 2003. – 280 с.

УДК37.013.42:376.2-053.81(043)

Мирошніченко Н.О.

РЕАЛЬНИЙ СТАН ІНТЕГРУВАННЯ МОЛОДІ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ В СОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Аннотация

В статье рассматриваются объективно-субъективные причины интеграции инвалидов в современное общество

У даний час найважливішою умовою досягнення соціально-педагогічної інтеграції молоді з обмеженими функціональними можливостями в соціальне середовище є впровадження у суспільній свідомості ідеї рівних прав і можливостей для інвалідів. У розвинених країнах процес інтеграції давно вже розпочався. В Україні, на жаль, ідея рівних прав і можливостей не достатньо сформована в суспільній свідомості, вона лише недавно почала усвідомлюватися тими соціальними інститутами, які є відповідальними за соціальну політику в державі стосовно інвалідів, і водночас не отримала належного відбиття в правових документах. Але навіть при повному впровадженні законодавчих норм щодо реалізації рівних прав і можливостей інвалідів у державі, проблема соціальної інтеграції не буде вирішена, доки суспільство не сприйме її важливість. Відхід від сегрегативних видів допомоги інвалідам (у вигляді спеціальних медичних, учбових установ, виробничих підприємств і ін.) став можливий у ряді розвинених країн лише завдяки тому, що у свідомості суспільства відбулися значні зміни, здорові люди визнали за інвалідами їхні права і перестали їх ігнорувати[1, с. 13].

З метою вивчення об'єктивних і суб'єктивних чинників, що впливають на процес соціальної інтеграції інвалідів в Україні на прикладі міста Києва було організовано соціологічне дослідження, основними завданнями якого були:

- проаналізувати ставлення здорових членів суспільства до інвалідів;
- вивчити особливості їх взаємодії як головну умову ефективної організації процесу соціальної інтеграції;
- визначити рівень готовності здорових членів суспільства до сприйняття інтеграції інвалідів і міру соціальної дистанції між ними;
- проаналізувати потреби інвалідів в соціальній інтеграції;
- виявити прихильників і супротивників інтеграції серед інвалідів і скласти їх соціальний портрет;
- розглянути причини їх позитивного і негативного ставлення до даного процесу;
- охарактеризувати суть соціальної інтеграції інвалідів в різних сферах їх життєдіяльності; визначити основні позиції інвалідів по відношенню до процесу соціальної інтеграції на основі соціально-психологічних характеристик.

Предмет дослідження на даному етапі є об'єктивні і суб'єктивні чинники, що впливають на процес соціальної інтеграції інвалідів.

Соціологічне дослідження проводилося методом анкетування. Вибір респондентів проводився методом випадкового відбору із застосуванням простої механічної вибірки з кроком 10, об'єм якої склав 200 осіб. Результати дослідження можна поширити на всіх клієнтів. Як свідчить практика, взаємостосунки інвалідів і здорових – найпотужніший чинник соціальної інтеграції. Визначення зарубіжного і вітчизняного досвіду, дозволило виявити, що інваліди, нерідко маючи всю потенційну нагоду брати активну участь в житті суспільства, не можуть їх реалізувати просто тому, що здорові не хочуть спілкуватися з ними, роботодавці побоюються брати на роботу (вважаючи за краще платити штрафи за порушення системи квотування), і тому організаційні заходи